

A WHO Dohányzás-ellenőrzési Keretegyezményének a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos népegészségügyi politikáknak a dohányipar kereskedelmi és egyéb anyagi érdekeltségeivel szembeni védelméről szóló 5.3 cikkének végrehajtására vonatkozó irányelvek

BEVEZETÉS

1. A Dohányipari Dokumentumok Szakértői Bizottsága megállapításait idézve az Egészségügyi Világszervezet Közgyűlésének a dohányzás-ellenőrzési folyamatok átláthatóságáról szóló WHA54.18 számú határozata leszögezi, hogy „a dohányipar évek óta azzal a kifejezett szándékkal működik, hogy megdöntse a kormányoknak és az WHO-nak a dohányzási járvány elleni küzdelmet szolgáló népegészségügyi szakpolitika végrehajtásában betöltött szerepét.”

2. Az Egészségügyi Világszervezet Dohányzás-ellenőrzési Keretegyezményének Preambuluma jelzi, hogy a Részes Feleknek¹ „éberségre van szükségük a dohányipar azon erőfeszítéseivel szemben, amelyek célja a dohányzás-ellenőrzési erőfeszítések aláásása vagy megdöntése, továbbá tájékozottnak kell lenniük a dohányipar azon tevékenységeiről, amelyek negatív hatást fejtenek ki a dohányzás-ellenőrzési erőfeszítésekre”. Ezen túlmenően a Keretegyezmény 5.3 cikke előírja, hogy „a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos népegészségügyi politikájuk meghatározása és megvalósítása során a Részes Felek fellépnek azért, hogy ezeket a politikákat megvédjék a dohányipar kereskedelmi és egyéb anyagi érdekeltségeivel szemben, belső jogukkal összhangban”. A Részes Felek Konferenciája az FCTC/COP2(14) számú határozatban létrehozott egy munkacsoportot az 5.3 cikk végrehajtására vonatkozó irányelvek kidolgozására.

Cél, tárgyi hatály és alkalmazás

3. Az 5.3 cikkre vonatkozó irányelvek alkalmazásának hatása átível az államok dohányzás-ellenőrzési politikáin és a Keretegyezmény végrehajtásán, mivel az irányelvek felismerik, hogy a dohányipar beavatkozása – ideértve az állami tulajdonú dohányipart is – a dohányzás-ellenőrzési szakpolitikák számos területét felöleli, ahogyan az a Keretegyezmény Preambulumában, a konkrét dohányzás-ellenőrzési politikákra utaló cikkeken és az Egészségügyi Világszervezet Dohányzás-ellenőrzési Keretegyezményének Eljárási Szabályzatában is szerepel.

4. A jelen irányelvek célja annak biztosítása, hogy a dohányzás-ellenőrzésnek a dohányipar kereskedelmi és egyéb anyagi érdekeltségeivel szembeni védelmére irányuló erőfeszítések átfogóak és eredményesek legyenek. A Részes Felek minden olyan kormányzati szakágban hajtsanak végre intézkedéseket, amelyek érdekeltek vagy képesek lehetnek arra, hogy a dohányzás visszaszorítására vonatkozó népegészségügyi szakpolitikát befolyásolják.

---

¹ „A „Részes Felek“ kifejezés azon államokra és szerződőképes egyéb szervezetekre utal, amelyek kifejezett beleegyezésüket adták a szerződéses kötelezettségvállaláshoz és ahol a szerződés az adott államokra és szervezetekre nézve hatályban van.” (Forrás: Egyesült Nemzetek Szerződéseinek Gyűjteménye: <http://untreaty.un.org/English/guide.asp#signatories>)

5. A jelen irányelvek célja segítséget nyújtani a Részes Feleknek¹ a Keretegyezmény 5.3 cikke szerinti jogi kötelezettségeik teljesítéséhez. Az irányelvek a legjobb rendelkezésre álló tudományos bizonyítékokra és a Részes Feleknek a dohányipari beavatkozás kezelésében szerzett tapasztalatára alapulnak.

6. Az irányelvek a Részes Felek dohányzás-ellenőrzéssel kapcsolatos népegészségügyi politikáinak megállapítására és végrehajtására vonatkoznak. Ezen kívül vonatkoznak azokra a személyekre, testületekre vagy szervezetekre, akik, illetve amelyek hozzájárulnak vagy hozzájárulhatnak e szakpolitikák kialakításához, végrehajtásához, igazgatásához vagy kikényszerítéséhez.

7. Az irányelvek vonatkoznak a valamely Részes Fél joghatóságán belül működő bármely nemzeti, állami, önkormányzati, helyi vagy egyéb állami vagy félig/kvázi állami intézményének vagy testületének kormánytisztviselőire, képviselőire és alkalmazottaira, valamint ezek nevében eljáró bármilyen személyre. A dohányzás-ellenőrzési szakpolitikák megállapításáért és végrehajtásáért és e szakpolitikák dohányipari érdekekkel szembeni védelméért felelős bármilyen kormányzati ágazatnak (végrehajtó, törvényhozó és bírói) felelősségre vonhatónak kell lennie.

8. Bizonyítékok bőséges tárháza dokumentálja azoknak a stratégiáknak és taktikáknak széles palettáját, amelyekkel a dohányipar beavatkozik azoknak a dohányzás-ellenőrzési intézkedéseknek a megállapításába és végrehajtásába, amelyek megvalósítását a Keretegyezmény Részes Felei számára ajánljuk. A jelen irányelvekben ajánlott intézkedések célja az olyan jogellenes vagy etikátlan beavatkozásokkal szembeni védelem biztosítása, amelyet nem csak a dohányipar, hanem adott esetben a dohányipar érdekeinek támogatásán dolgozó szervezetek és magánszemélyek követhetnek el.

9. Míg a jelen irányelvekben ajánlott intézkedéseket a Részes Felek a legtágabb szükséges mértékben alkalmazzák, az 5.3 cikk célkitűzéseinek legmegfelelőbb elérése érdekében a Részes Feleket erősen bátorítjuk arra, hogy a jelen irányelvek saját konkrét körülményeikre történő alkalmazása során az ajánlottakon túlmutató intézkedéseket is hajtsanak végre.

ALAPELVEK

1. alapelv: A dohánytermékek legálisak, de halálosak.

10. Ebben az értelemben a dohányipar specifikus és egyedi. Olyan terméket állít elő és népszerűsít, amelyről tudományosan bizonyították, hogy addiktív, megbetegedést és halált okoz, és különféle társadalmi bajokat vált ki, köztük a szegénység fokozódását. Ebből következően alapvető ellentét áll fenn a dohányipar érdekei és a népegészségügyi politika között. Mivel ez az érdekellentét kibékíthetetlen, a Részes Feleknek a lehető legnagyobb mértékű védelemben kell részesíteniük a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos népegészségügyi szakpolitikák kialakítását és végrehajtását a dohányiparral szemben.

2. alapelv: A Részes Feleknek felelősségre vonhatónak és átláthatónak kell lenniük a dohányiparral vagy a dohányipar érdekeit támogatókkal folytatott kapcsolataikban.

11. A Részes Felek gondoskodjanak arról, hogy bármilyen kapcsolatfelvétel a dohányiparral a dohányzás-ellenőrzéssel vagy népegészségüggyel kapcsolatos ügyekben elszámoltatható és átlátható legyen.

---

¹ A megfelelő esetben az irányelvek regionális gazdasági integrációs szervezetekre is vonatkoznak.

3. alapelv: A Részese Feleknek meg kell követelniük a dohányipartól és a dohányipar érdekeit támogatóktól, hogy elszámoltatható és átlátható módon működjenek és járjanak el.

12. A dohányiparnak elő kell írni, hogy nyújtson tájékoztatást a Részese Feleknek a jelen irányelvek hatásos végrehajtása érdekében.

4. alapelv: Mivel termékeik halálosak, a dohányipari cégek nem juthatnak az üzleti tevékenységük létrehozását vagy folytatását támogató ösztönzőkhöz.

13. E cégek bármilyen kiváltságos kezelése ellentmondana a dohányzás-ellenőrzési politikának.

AJÁNLÁSOK

14. Az alábbi fontos tevékenységek lényegesek a dohányipar népegészségügyi politikákba történő beavatkozásának kezeléséhez:

- (1) A figyelem felhívása a dohánytermékek addiktív és káros jellegére és arra, hogy a dohányipar beavatkozik a Részese Felek dohányzás-ellenőrzési politikáiba.
- (2) Intézkedések megtétele a dohányiparral zajló kölcsönös viszonyok korlátozására és az átláthatóság biztosítása a létrejövő kölcsönös viszonyokban.
- (3) A dohányiparral kötött partneri viszony, és nem kötelező erejű vagy nem kikényszeríthető megállapodások és partnerségek elutasítása.
- (4) A köztisztviselők és alkalmazottak összeférhetlenségi helyzeteinek elkerülése.
- (5) Annak előírása, hogy a dohányipartól gyűjtött információ legyen átlátható és pontos.
- (6) A dohányipar által „vállalati társadalmi felelősségvállalásként” leírt tevékenységek körének denormalizálása és szabályozása.
- (7) A kedvezményezett bánásmód elkerülése a dohányipari cégek Dohányipari cégek esetében.
- (8) Az állami tulajdonú dohányipari cégeknek a többi dohányipari céggel azonos módon való kezelése.

Az alábbiakban soroljuk fel a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos népegészségügyi politikáknak a dohányipar kereskedelmi és egyéb anyagi érdekeltségeivel szembeni védelmére elfogadott intézkedéseket. A feleket arra bátorítjuk, hogy a jelen irányelvekben meghatározottakon túlmutató intézkedéseket hajtsanak végre, és a jelen irányelvek nem akadályozzák meg a Részese Feleket a jelen ajánlásokkal összeférhető, szigorúbb előírások meghozatalában.

(1) A figyelem felhívása a dohánytermékek addiktív és káros jellegére és arra, hogy a dohányipar beavatkozik a Részese Felek dohányzás-ellenőrzési politikáiba.

15. Minden kormányzati ágnak és a közvéleménynek meg kell ismernie és tudnia azt, hogy a dohányipar hogyan próbált beavatkozni a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos népegészségügyi szakpolitikák

megállapításába és végrehajtásába³. A teljes Keretegyezmény sikeres végrehajtásához az ilyen beavatkozásokkal szemben konkrét lépésekre van szükség.

Ajánlások

1.1 A Keretegyezmény 12. cikkének figyelembe vételével a Részes Felek a kormányzat és a közvélemény minden részét tájékoztassák és oktassák a dohánytermékek addiktív és káros jellegéről, a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos népegészségügyi szakpolitikák dohányipari kereskedelmi és egyéb anyagi érdekeltségekkel szembeni védelmének szükségességéről és azokról a stratégiákról és taktikákról, amelyeket a dohányipar alkalmaz a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos népegészségügyi szakpolitikák megállapításába és végrehajtásába való beavatkozásra.

1.2 Ezen túlmenően a Részes Felek ismertessék meg a dohányipar azon gyakorlatát a közvéleménnyel, hogy a dohányipar érdekeinek előmozdítása érdekében nyíltan vagy rejtett módon egyéneket, látszólag független, fedőszervezeteket („front” csoportokat) és kapcsolódó szervezeteket vesznek igénybe arra, hogy nevükben eljárjanak vagy cselekedjenek.

(2) Intézkedések megtétele a dohányiparral zajló kölcsönös viszonyok korlátozására és az átláthatóság biztosítása a létrejövő kölcsönös viszonyokban.

16. A dohányzás visszaszorításával kapcsolatos népegészségügyi politikákba történő beavatkozás megakadályozása érdekében a kormányzatok csak akkor lépjenek kölcsönös viszonyba a dohányiparral, amikor az szükséges, a jó kormányzás elvének vagy az adott állam jogi és közigazgatási eszközeinek megfelelően, feltéve, hogy azok megfelelnek a Keretegyezmény 5.3 cikkének.

17. Bármilyen kölcsönös viszony a dohányiparral az információcsere eszköze kell, hogy legyen, de oly módon kell lefolynia, hogy az ne keltse tényleges vagy potenciális partnerség vagy együttműködés látszatát e kölcsönös viszony eredményeként vagy annak okán.

Ajánlások

2.1 Minden kormányzati ág gondoskodjon arról, hogy a dohányiparral folytatott kölcsönös viszonyaikban egyértelmű átláthatósági szabályokat alkalmaznak. A kölcsönös viszonyokat meghatározott átláthatósági szabályok szerint, vagy amennyiben ilyen szabályok nincsenek, kérésre a közvélemény számára hozzáférhetővé kell tenni.

2.2 Korlátozni kell a dohányipar részvételét a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos népegészségügyi szakpolitikák meghatározásában és végrehajtásában, és annak szigorúan meg kell felelnie a jó kormányzásra vonatkozó hatályos szabályoknak, ilyenek hiányában kizárólag nyilvános konzultáció útján kerüljön rá sor, így biztosítva a teljes átláthatóságot.

2.3 A Részes Felek alkalmazzák szisztematikusan a hatályos, szigorú kormányzási szabályokat, ezek hiányában alakítsanak ki konkrét szabályokat a dohányiparral folytatott megbeszélésekre, ideértve a harmadik felek által közvetített megbeszéléseket, amelyeket a kormányzat összes ágazata köteles végrehajtani.

2.4 A Részes Felek ne vegyenek részt a dohányipar által kezdeményezett vagy finanszírozott megbeszéléseken vagy eseményeken.

---

³ Az EVSZ Dohányzásmentes Kezdeményezése által készített kiegészítő háttérdokumentum számos példát hoz a dohányipar beavatkozására a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos népegészségügyi politikákba.

(3) A dohányiparral kötött partnerség és nem kötelező erejű vagy nem kikényszeríthető megállapodások és partnerségek elutasítása.

18. A dohányipar nem lehet partner a népegészségügyi szakpolitikák meghatározásához vagy végrehajtásához fűződő semmilyen kezdeményezésben, tekintve, hogy érdekei közvetlenül ellentétben állnak a népegészségügyi céljaival.

Ajánlások

3.1 A Részes Felek olyan szakpolitikákat alakítsanak ki, amelyek tiltják a dohányiparral vagy a dohányipar érdekeinek előmozdításán dolgozó bármilyen szervezettel vagy személlyel létrehozott partnerségeket, nem kikényszeríthető vagy nem kötelező erejű megállapodásokat és partnerségeket, valamint bármilyen önkéntes megegyezést.

3.2 A Részes Felek tiltsák meg a dohányipar számára ifjúsági, köznevelési vagy a dohányzás-ellenőrzéshez közvetlenül vagy közvetve kapcsolódó bármilyen kezdeményezésben való részvételt vagy ilyen tevékenység folytatását.

3.3 A Részes Felek tiltsák meg a dohányipar által összeállított bármilyen önkéntes magatartási kódex vagy eszközök elfogadását, amelyet a törvénnyel kikényszeríthető dohányzás-ellenőrzési intézkedések helyettesítőjeként kínálnak fel.

3.4 A Részes Felek tiltsák meg a felkínált segítségnyújtás, vagy a dohányipar által vagy azzal együttműködésben kialakított dohányzás-ellenőrzési jogszabály-tervezet vagy szakpolitika-tervezet elfogadását.

(4) A köztisztviselők és alkalmazottak összeférhetlenségi helyzeteinek elkerülése.

19. A dohányiparban kereskedelmi vagy egyéb anyagi érdekkeltséggel rendelkező szervezetek vagy egyének bevonása a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos népegészségügyi szakpolitikába valószínűleg negatív hatással jár. A dohányzás visszaszorításával kapcsolatban dolgozó kormányzati tisztviselők és alkalmazottak egyértelmű összeférhetlenségi szabályai fontos eszközt jelentenek az ilyen szakpolitikák megóvásában a dohányipar beavatkozásaitól.

20. A dohányipar által az állami intézmények, közhivatalnokok vagy alkalmazottak részére kínált fizetések, ajándékok és szolgáltatások – akár pénzben, akár természetben – és kutatási finanszírozás érdekellentétet alakíthat ki. Még akkor is ellentétes érdekek jönnek létre, ha cserébe nem szolgálnak a kedvező elbírálás ígéretével, mivel fennáll annak lehetősége, hogy a személyes érdek befolyásolja a hivatalos felelősségi köröket, ahogyan azt az Egyesült Nemzetek Szervezete Közgyűlésének a „Köztisztviselői magatartási kódexe”, valamint számos kormányzati és regionális gazdasági integrációs szervezet felismeri.

Ajánlások

4.1 A Részes Felek írjanak elő a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos népegészségügyi szakpolitikák meghatározásában és végrehajtásában érintett minden személyre vonatkozó szabályzatot az összeférhetlenség bejelentéséről és kezeléséről, ideértve a kormányzati tisztviselőket, alkalmazottakat, tanácsadókat és vállalkozókat.

4.2 A Részes Felek alakítsák ki, fogadják el és hajtsák végre a köztisztviselőkre vonatkozó magatartási kódexet, amely előírja a dohányiparral folytatott érintkezésük során betartandó normákat.

4.3 A Részes Felek nem ítélnék oda a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos népegészségügyi szakpolitikák meghatározására és végrehajtására vonatkozó szerződéseket olyan jelölteknek vagy pályázóknak, akik esetében összeférhetlenség áll fenn a kialakított dohányzás-ellenőrzési szakpolitikákkal.

4.4 A Részes Felek írják elő azon köztisztviséget viselőknél, akik a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos népegészségügyi szakpolitikák meghatározásában és végrehajtásában szerepet játszanak vagy játszottak, hogy intézményeiket tájékoztassák arról, ha a szolgálatból történő kilépést követő meghatározott időn belül bármilyen dohányipari szervezetnél akár fizetett, akár nem fizetett jogviszonyban foglalkoztatási tevékenységet kívánnak végezni. Az intézménynek legyen joga arra, hogy vagy megtiltja a dohányipari szervezetnél történő foglalkoztatási tevékenység elfogadását, vagy jóváhagyását az általa szükségesnek tartott bármilyen feltételekhez kösse. Ennek az ajánlásnak az ellenkező irányban is működnie kell.

4.5 A Részes Felek írják elő kormányzatuk és annak tisztviselői részére, hogy jelentsék be dohányipari üzleti vállalkozásban fennálló érdekeltységüket és attól váljanak meg.

4.6 A Részes Felek nem engedélyezhetik a dohányiparban vagy a dohányipar érdekeltségeinek előmozdítása érdekében dolgozó bármilyen szervezetnél foglalkoztatott személynek, hogy a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos vagy népegészségügyi politikát meghatározó vagy végrehajtó bármilyen kormányzati szerv, bizottság vagy tanácsadó csoport tagjává váljon.

4.7 A Részes Felek a dohányiparban vagy a dohányipar érdekeinek előmozdításán dolgozó szervezetnél foglalkoztatott személyt nem jelölhetnek arra, hogy a Részes Felek Konferenciájának, annak alárendelt szervezeteinek vagy a Részes Felek Konferenciája határozataiból kifolyólag létrehozott valamely szervezet ülésére kinevezett delegációban szolgálatot teljesítsenek.

4.8 A Részes Felek nem engedélyezhetik kormányzati vagy félig/kvázis kormányzati szerv tisztviselőjének vagy alkalmazottjának, hogy az a dohányipartól bármilyen kifizetést, ajándékot vagy szolgáltatást fogadjon el, akár pénzben, akár természetben teljesítik azt.

4.9 Amennyiben ez alkotmányosan engedélyezett, a Részes Felek tiltsák be a dohányipar, vagy a dohányipar érdekeinek előmozdításán dolgozó szervezet által a politikai pártok, jelöltek vagy kampányok részére felajánlott hozzájárulásokat. Ha ez alkotmányosan nem lehetséges, elő kell írni az ilyen hozzájárulások teljes körű nyilvánosságára hozatalát.

(5) Annak előírása, hogy a dohányipartól gyűjtött információ legyen átlátható és pontos.

21. A dohányiparnak a népegészségügyi szakpolitikákba történő beavatkozását megelőző hatóságos intézkedések meghozatala érdekében a Részes Feleknek tájékoztatásra van szükségük a dohányipar tevékenységéről és gyakorlatáról, így gondoskodva arról, hogy az ágazat átláthatóan működjön. A Keretegyezmény 12. cikke előírja a Részes Felek számára az ilyen információkhoz való nyilvános hozzáférés előmozdítását a nemzeti jognak megfelelően.

22. A Keretegyezmény 20.4 cikke előírja a Részes Felek részére többek között a dohányipar ügyeskedéseire és a dohánytermesztésre vonatkozó információcsere ösztönzését és megkönnyítését. A 20.4(c) cikknek megfelelően a Részes Felek kötelesek törekedni az együttműködésre az illetékes nemzetközi szervezetekkel egy globális rendszer fokozatos létrehozásában és fenntartásában, amely rendszeresen gyűjti és terjeszti a dohánytermelésre, dohánygyártásra és a dohányipar tevékenységeire vonatkozó, a Keretegyezményre vagy a nemzeti dohányzás visszaszorítási tevékenységekre kihatással bíró információkat.

Ajánlások

5.1 A Résztes Felek vezessenek be és rendeljenek el intézkedéseket annak biztosítására, hogy a dohányipar minden működése és tevékenysége átlátható legyen.

5.2 A Résztes Felek írják elő a dohányiparnak és a dohányipar érdekeinek előmozdításán dolgozóknak, hogy időszakonként nyújtsanak tájékoztatást a dohánytermelésről, gyártásról, piaci részesedésről, marketing kiadásról, bevételről és bármilyen más tevékenységről, ideértve a lobbizást, a jótékonykodást, a politikai hozzájárulásokat és minden egyéb, a 13. cikk szerint nem tiltott vagy még nem tiltott tevékenységről.

5.3 A Résztes Felek írjanak elő szabályokat a dohányipari vállalkozások, kapcsolódó szervezetek és ezek nevében tevékenykedő magánszemélyek, köztük lobbisták nyilatkozataira vagy nyilvántartásba vételére vonatkozóan.

5.4 A Résztes Felek rójanak ki kötelező szankciókat a dohányiparra, amennyiben a nemzeti jog szerint hamis vagy félrevezető információt szolgáltatnak.

5.5 A Résztes Felek fogadjanak el és hajtsanak végre jogalkotási, végrehajtási, közigazgatási és egyéb intézkedéseket annak érdekében, hogy biztosítsák a Keretegyezmény 12(c) cikkében előírt lakossági hozzáférést a dohányiparra vonatkozó, a Keretegyezmény célkitűzése szempontjából lényeges információk széles köréhez, például nyilvános adattárban.

(6) A dohányipar által „vállalati társadalmi felelősségvállalásként” leírt tevékenységek körének denormalizálása és szabályozása.

23. A dohányipar vállalati társadalmi felelősségvállalási tevékenységeket folytat annak érdekében, hogy a róla kialakult képet eltávolítsa az általa előállított és értékesített termék halálos jellegétől, vagy hogy beavatkozzon a népegészségügyi szakpolitikák meghatározásába és végrehajtásába. A dohányipar részéről a dohányfogyasztás népszerűsítését célzó vállalati társadalmi felelősségvállalás olyan marketing- és egyben „Public relations” stratégia, amely a Keretegyezmény reklámozásról, promócióról és szponzorálásról szóló meghatározásának hatálya alá esik.

24. Az Egészségügyi Világszervezet szerint⁴ a dohányipar vállalati társadalmi felelősségvállalása önmagában rejlő ellentmondás, mivel az iparág alapvető funkciói ellentmondásban állnak a dohányzás-ellenőrzéssel kapcsolatos népegészségügyi szakpolitikák céljaival.

Ajánlások

6.1 A Résztes Felek gondoskodjanak arról, hogy a kormányzat minden ágazata és a közvélemény tájékoztatva legyen a dohányipar által végzett vállalati társadalmi felelősségvállalási tevékenységek valós céljáról és terjedelméről, és tudatában legyen ezeknek.

6.2 A Résztes Felek a dohányipar vállalati társadalmi felelősségvállalási tevékenységeit nem támogathatják, ahhoz támogatást nem nyújthatnak, partnerséget nem alkothatnak, és abban nem vehetnek részt.

---

⁴ Egészségügyi Világszervezet. *Tobacco industry and corporate social responsibility - an inherent contradiction*. Genf, Egészségügyi Világszervezet, 2004.

6.3 A Résztes Felek nem engedélyezhetik a dohányipar vagy a dohányipar nevében eljáró bármilyen személy részére a vállalati társadalmi felelősségvállalási tevékenységek vagy az ilyen tevékenységekre fordított kiadások nyilvánosságra hozatalát, kivéve amennyiben jogszabály az ilyen kiadások nyilvánosságra hozatalát előírja, például az éves beszámolóban.

6.4 A Résztes Felek semmilyen kormányzati ág vagy az állami szektor részére nem engedélyezhetik a dohányipartól vagy a dohányipar érdekeinek előmozdításán dolgozó más felektől érkező bármilyen politikai, társadalmi, pénzügyi, oktatási, közösségi vagy egyéb hozzájárulás elfogadását, kivéve a jogi egyezségek miatti, vagy jogszabályban vagy jogilag kötelező erejű, végrehajtható szerződésekben előírt kárpótlást.

(7) A kedvezményezett bánásmód elkerülése a dohányipari cégek esetében.

25. Egyes kormányzatok ösztönzik a dohányipari cégek befektetéseit, akár pénzügyi ösztönzőkkel is támogatják őket, például a jogszabályban egyébként előírt adók alóli részleges vagy teljes mentességgel.

26. A gazdasági, pénzügyi és adópolitika meghatározására és kialakítására való szuverén joguk csorbítása nélkül a Résztes Felek kötelesek betartani a dohányzás-ellenőrzéssel kapcsolatban vállalt kötelezettségeiket.

Ajánlások

7.1 A Résztes Felek ne nyújtsanak ösztönzőket, előjogokat vagy előnyöket a dohányipari cégeknek vállalkozásaik létrehozásához vagy működtetéséhez.

7.2 A Résztes Felek fogadjanak el olyan szakpolitikákat, amelyek megakadályozzák a kormányzatot a dohányiparba és kapcsolódó vállalkozásokba való befektetéstől vagy a dohányipari cégek részére bármilyen különleges adómentesség nyújtásától.

(8) Az állami tulajdonú dohányipari cégeket ugyanúgy kell kezelni, mint a dohányipar bármilyen más képviselőjét.

27. A dohányipari vállalkozások lehetnek állami, nem állami vagy vegyes tulajdonúak. A jelen irányelvek minden dohányipari vállalkozásra vonatkoznak, azok tulajdoni helyzetétől függetlenül.

Ajánlások

8.1 A Résztes Felek gondoskodjanak arról, hogy az állami tulajdonú dohányipari cégek a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos szakpolitika meghatározása és végrehajtása tekintetében a dohányipar bármilyen más szereplőjével azonos bánásmód alá essenek.

8.2 A Résztes Felek gondoskodjanak arról, hogy a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos szakpolitika meghatározását és végrehajtását különválasztják a dohányipari vállalkozás felügyeletétől vagy irányításától.

8.3 A Résztes Felek az állami tulajdonú dohányipari cégben történt foglalkoztatás és a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos népegészségügyi szakpolitikák megállapításáért és végrehajtásáért felelős bármilyen kormányhivatalban, minisztériumban történt foglalkoztatás között három éven belül nem engedélyezhetik a munkatársak mozgását.

8.4 A Résztes Felek gondoskodjanak arról, hogy az állami tulajdonú dohányipari cégek képviselői nem tagjai a Résztes Felek Konferenciájára, annak bármilyen alárendelt testülete vagy a Résztes Felek Konferenciájára határozataiból kifolyólag létrehozott bármilyen testület ülésére kiküldött delegációknak.

VÉGREHAJTÁS ÉS MONITORING

Végrehajtás

28. A Részes Felek a Keretegyezmény 5.3 cikke és a jelen irányelvek szerinti kötelezettségeik teljesítése érdekében vezessenek be végrehajtási mechanizmusokat, vagy a lehetséges mértékben alkalmazzák a már meglévő végrehajtási mechanizmusokat.

A Keretegyezmény 5.3 cikke és a jelen irányelvek végrehajtásának monitoringja

29. A Keretegyezmény 5.3 cikke és a jelen irányelvek végrehajtásának monitoringja lényeges a hatékony dohányzás-ellenőrzési politikák bevezetésének és végrehajtásának biztosítása érdekében. Ez terjedjen ki a dohányipar monitoringjára is, erre nézve meglévő modelleket és erőforrásokat lehet igénybe venni, mint például a WHO Tobacco Free Initiative dohányipar monitoringjára vonatkozó adatbázisa.

30. A dohányipar tevékenységeinek figyelemmel kísérésében lényeges szerepet játszhatnak a civil szervezetek és a civil társadalom egyéb, a dohányiparhoz nem kapcsolódó tagjai.

31. Kormányzati tevékenységek összes ágára kiterjedő magatartási kódexek vagy személyzeti szabályzatok tartalmazzanak egy „riasztó funkciót”, a riasztást adó közérdekű bejelentők (whistleblowers) megfelelő védelmével. Emellett a Részes Feleket ösztönözzük a jelen irányelvek betartásának biztosítására szolgáló mechanizmusok alkalmazására és kikényszerítésére, például peres eljárás indításának lehetősége és a panaszemelési eljárások, például az ombudsmani rendszer.

Nemzetközi együttműködés és az irányelvek frissítése és felülvizsgálata

32. A nemzetközi együttműködés lényeges abból a szempontból, hogy a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos népegészségügyi szakpolitikák kialakításába történő dohányipari beavatkozást megakadályozásában előrelépés történjen. A Keretegyezmény 20.4 cikke szolgál a dohányipar ügyeskedéseire vonatkozó ismeretek és tapasztalatok összegyűjtése és cseréje alapjául, figyelembe véve és kezelve az olyan Részes Felek különleges igényeit, amelyek fejlődő országok vagy átmeneti gazdaságok.

33. Már történtek erőfeszítések a dohányiparban alkalmazott stratégiákra és taktikákra vonatkozó nemzeti és nemzetközi tapasztalatok összegyűjtésének és terjesztésének, valamint a dohányipari tevékenységek monitoringjának összehangolására. A Részes Felek számára előnyös lenne a dohányipari stratégiákkal szembeszálló jogi és stratégiai szakismeretek megosztása. A Keretegyezmény 21.4 cikke rendelkezik arról, hogy az információcsere az adatvédelemre és titoktartásra vonatkozó belső jognak van alávetve.

Ajánlások

1. Mivel a dohányiparban alkalmazott stratégiák és taktikák folyamatosan fejlődnek, a jelen irányelveket időszakonként át kell tekinteni és felül kell vizsgálni annak biztosítása érdekében, hogy folyamatosan eredményes iránymutatást nyújtanak a Részes Feleknek ahhoz, hogyan tudják a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos népegészségügyi szakpolitikájukat megvédeni a dohányipar beavatkozásától.

2. Keretegyezmény meglévő beszámolási rendszerén keresztül beszámoló Részes Felek szolgáltatassanak tájékoztatást a dohánytermelésről és gyártásról és a dohányipar olyan tevékenységeiről, amelyek befolyásolják a Keretegyezményt vagy a nemzeti dohányzás-ellenőrzési tevékenységeket. Az ilyen információcsere elősegítése érdekében a Keretegyezmény Titkárságnak gondoskodnia kell arról,

hogy a beszámolási rendszer következő szakaszai tükrözzék a jelen irányelvek fő rendelkezéseit, amelyeket a Részes Felek Konferenciája fokozatosan vezet be a Részes Felek általi használatba.

3. Tekintettel arra, hogy rendkívül fontos megakadályozni a dohányipar beavatkozását a dohányzás visszaszorításával kapcsolatos népegészségügyi politikába, a Részes Felek Konferenciája szükség esetén fontolóra veheti a Keretegyezmény 5.3 szakaszára vonatkozó jegyzőkönyv kidolgozását.

FÜGGELÉK

HASZNOS INFORMÁCIÓFORRÁSOK

Vonatkozó szakirodalom

Brandt AM. *The cigarette century. The rise, fall, and deadly persistence of the product that defined America*. New York, Basic Books, 2007.

Chapman S. *Making smoking history. Public health advocacy and tobacco control*. Oxford, Blackwell Publishing, 2007.

Callard C, Thompson D, Collishaw N. *Curing the addiction to profits: a supply-side approach to phasing out tobacco*. Ottawa, Canadian Centre for Policy Alternatives and Physicians for a Smoke-free Canada, 2005.

Feldman EA, Bayer R ed. *Unfiltered: conflicts over tobacco policy and public health*. Boston, Harvard University Press, 2004.

Gilmore A et al. Continuing influence of tobacco industry in Germany. *Lancet*, 2002, 360:1255.

Hastings G, Angus K. *The influence of the tobacco industry on European tobacco control policy*. In: *Tobacco or health in the European Union. Past, present and future*. Luxembourg, Office for Official Publications of the European Commission, 2004:195-225.

Lavack A. *Tobacco industry denormalization campaigns: a review and evaluation*. Ottawa, Health Canada, 2001.

Mahood G. *Tobacco industry denormalization. Telling the truth about the tobacco industry's role in the tobacco epidemic*. Toronto, Campaign for Tobacco Industry Denormalization, 2004.

Pan American Health Organization. *Profits over people. Tobacco industry activities to market cigarettes and undermine public health in Latin America and the Caribbean*. Washington DC, Pan American Health Organization, 2002.

Simpson D. Germany: still sleeping with the enemy. *Tobacco Control*, 2003, 12:343-344.

Hammond R, Rowell A. *Trust us. We're the tobacco industry*. Baltimore, Johns Hopkins University Press, 2001.

World Health Organization. *Tobacco company strategies to undermine tobacco control activities at the World Health Organization*. Geneva, World Health Organization, 2000.

World Health Organization. *Tobacco industry and corporate social responsibility—an inherent contradiction*. Geneva, World Health Organization, 2004.

Yach D, Bialous S. Junking science to promote tobacco. *American Journal of Public Health*, 2001, 91:1745-1748.

Webes források

Egészségügyi Világszervezet honlapjai:

Dohánymentes Kezdeményezés: <http://www.who.int/tobacco/en/>

Az EVSZ dohánnyal kapcsolatos kiadványai: <http://www.who.int/tobacco/resources/publications/en/>

Az EVSZ Európai Regionális Irodája:

<http://www.euro.who.int/InformationSources/Publications/HTRes?HTCode=tobacco&language=English&HTSubmit=>

A dohányzás visszaszorításával kapcsolatos általános, regionális vagy nemzeti információt és ahhoz kapcsolódó témákat tartalmazó honlapok:

Action on Smoking and Health, UK (és külön lap a dohányiparról):

http://www.newash.org.uk/ash_r3iitasl.htm

Corporate Accountability International and the Network for Accountability of Tobacco Transnationals:

www.stopcorporateabuse.org

Dohányzás-ellenőrzés gazdaságtana: <http://www1.worldbank.org/tobacco/>

Európai Bizottság - dohányzás visszaszorítás:

http://ec.europa.eu/health/ph_determinants/life_style/Tobacco/tobacco_en.htm

European Network for Smoking Prevention: <http://www.ensp.org/>

Framework Convention Alliance for Tobacco Control: <http://www.fctc.org/>

Francia nyelvű dokumentumok: <http://www.fctc.org/index.php?item=docs-fr>

Spanyol nyelvű dokumentumok: <http://www.fctc.org/index.php?item=docs-es>

International Union for Health Promotion and Education: <http://www.iuhpe.org/?page=18&lang=en>

Dohányzás-ellenőrzési jogszabály modell:

http://www.iuhpe.org/?lang=en&page=publications_report2

Francia nyelvű összefoglaló: http://www.iuhpe.org/?page=publications_report2&lang=fr

Spanyol nyelvű összefoglaló: http://www.iuhpe.org/?page=publications_report2&lang=sp

Dohányipar: http://tobacco.health.usyd.edu.au/site/supersite/links/docs/tobacco_ind.htm

Smokefree Partnership: <http://www.smokefreepartnership.eu/>

Thailand Health Promotion Institute: <http://www.thpinhf.org/>

Tobaccopedia: the online tobacco encyclopedia: <http://www.tobaccopedia.org/>

Dohánnyal foglalkozó további honlapok ugrópontjai:

Különbféle nemzetközi és nemzeti dohányzás-ellenőrzési honlapok:

<http://www.tobacco.org/resources/general/tobsites.html>

Nemzeti dohányzás-ellenőrzési honlapok:

<http://www.smokefreepartnership.eu/National-Tobacco-Control-websites>

Francia nyelvű honlapok:

Centre de ressources anti-tabac: <http://www.tabac-info.net/>

Comité National Contre le Tabagisme (France): <http://www.cnct.org>

Office Français de Prévention du Tabagisme: <http://www.ofp-asso.fr/>

A dohányzásról és a dohányzás-ellenőrzésről szóló legfrissebb hírek: <http://www.globalink.org/news/fr>

Ministère de la santé, de la jeunesse et des sports: <http://www.sante.gouv.fr/>

Spanyol nyelvű honlapok:

Dohányzás-ellenőrzés az amerikai kontinensen (angol és spanyol nyelven):

<http://www.paho.org/english/ad/sde/ra/Tobabout.htm>

A dohányzásról és a dohányzás-ellenőrzésről szóló legfrissebb hírek: <http://www.globalink.org/news/es>

Fordítás: Mediglott BT

Lektorálta: Demjén Tibor OEFI, Dr. Tomka Zsuzsanna EüM

Az eredeti dokumentumot, amelyet a Framework Convention on Tobacco Control 3. részes felek konferenciája (COP 3) fogadott el, kiadta az Egészségügyi Világszervezet 2008-ban az alábbi címen:

Guidelines for implementation of Article 5.3 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control on the protection of public health policies with respect to tobacco control from commercial and other vested interests of the tobacco industry;

http://www.who.int/fctc/guidelines/article_5_3.pdf